

၁၂- စာစပ်နည်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ရတနတ္ထယံ အဟံ ဝန္ဓာမိ။ ရတနာသုံး၊ မုတ္တာကိုးကို၊ ဦးလုံးထိပ်မှာ၊ ဆင်ပြီးခါမှာ နောင်လာသောတု၊ အခြေပြုတို့၊ ကြည့်ရှုလေ့ကျက်၊ ဆောင်ရွက်စိမ့်ငှာ၊ မာတိကာနှင့်၊ စပ်ရာစပ်ပုံ၊ ဥဒါဟရုဏ်ကို၊ ဥသုမြဲမြဲ၊ ရေးသားခဲ့မည်၊ သည်မှာကတ္တား၊ ကို၊ သို့ကာကံ၊ ကရိုဏ်းမှန်က၊ ဖြင့်၊ ပေးကြရာ၊ အား၊ ဌာ၊ သမ္ပဒါနံ၊ အပါဒါနံမှာ၊ စဉ်ထားမပျက်၊ မှ၊ အောက်၊ ထက်၊ တည့်၊ ၏ ပေးကမှု၊ သမ္ပန်ယူလေ့၊ ဦးမူအာဓာရ၊ ကြောင့်ပေးကလျှင်၊ ဟိတ်၊ ကာရက၊ နိမိတ္တဿ၊ သဟာဒိယောဂ၊ နှင့်ပေးကြ၏၊ နိဒ္ဒါရကတို့တွင်၊ သော လျှင် တုလျာ၊ ဝိသေသာတည်း၊ ဘိန္နာအားဖြင့်၊ အားဖြင့်တစ်ဖြာ၊ စွာ၊ ရွေ့၊ ရကား၊ လျောက်ကားတစ်ချက်၊ လျက်ကားတစ်တန်၊ စပ်ရန်ကြိုယာ၊ ဝိသေသာတည်း၊ ရှိမှာ ပုဗ္ဗကာလကြိုယာ၊ အပရာ၊ သမာန၊ သော်ပေးကမှု၊ မှတ်ယူလက္ခဏာ၊ ဟူ၍ပါက၊ အာကာရတည်း၊ အစန္တသယောဂ၊ မည်ရခေါ်နှုန်း၊ မြန်မာထုံးကို၊ ပတ်လုံးကာလ၊ အဒ္ဓ တိုင်တိုင်၊ စပ်ဆိုင်အကြောင်း၊ လည်းကောင်း၊ သရုပ်၊ သရူပဝန္တ၊ ဤသို့ပါက၊ နိဒဿန တုလျတ္ထမှာ၊ တည်းဟုလာ၏၊ အိုမှာအာလုပ်၊ စပ်ရုံထုတ်သည်၊ ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ၊ နိဒါန်း တည်း။

စာစပ်လင်္ကာပြီး၏။

လင်္ကာအရ စာစပ်ပုံအကျယ်။

သည် ဟူ၍ အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ ကတ္တား၊ ကတ္တား၏ကြိုယာ၊ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား၊ အဟံ ဝက္ခာမိ အစရှိသည်တည်း။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုပေ အံ့။ ဤပြယုဂ်၌ အဟံကား သည် ဟူ၍

(၈-၄၂၈) အနက်ပေးသောကြောင့် ဝက္ခာမိ၌ သာမိဝိဘတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာချာတ် ကြိယာဝါစကလည်း ဟောအပ်သော ဝုတ္တကတ္တား၊ ဝက္ခာမိကား ထိုကတ္တားကို ဟောသော အာချာတ်ကြိယာဝါစက အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ကို ဟူ၍အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ ကံ၊ ကံ၏ ကြိယာ၊ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား၊ သုသန္ဓိကပွံ ဝက္ခာမိ အစရှိသည်တည်း။ သုသန္ဓိကပွံ၊ မကျဉ်း မကျယ်၊ အလယ်အလတ်၊ သင်ပျော်နာဘွယ်၊ ကောင်းမြတ်သော သန္ဓိကျမ်းကို။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုပေအံ့။ ဤပြယုဂ်၌ သုသန္ဓိကပွံကား ကို ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဝက္ခာမိ၌ သာမိဝိဘတ်ဟုဆိုအပ်သော အာချာတ်ကြိယာဝါစကသည် မဟောအပ်သော အဝုတ္တကံ၊ ဝက္ခာမိကား ထိုကံကိုမဟောသော အာချာတ်ကြိယာဝါစကအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ဖြင့် ဟူ၍အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ ကရိုဏ်း၊ ကရိုဏ်း၏ ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား၊ ပါဒေန ဂစ္ဆတိ အစရှိသည်တည်း။ ပါဒေန၊ ခြေဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ ဤပြယုဂ်၌ ပါဒေနကား ဖြင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂစ္ဆတိ၌ ကရိုဏ်း၊ ဂစ္ဆတိကား ကရိုဏ်း၏ ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

အား ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငှာ ဟူ၍လည်းကောင်း အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော် သမ္ပဒါနံ၊ သမ္ပဒါနံ၏ ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား၊ ဘိက္ခုဿ ဒေတိ၊ သုဗုဒ္ဓံ၊ ဝက္ခာမိ အစရှိသည်တည်း။ ဘိက္ခုဿ၊ ရဟန်းအား။ ဒေတိ၊ ပေး၏။ သုဗုဒ္ဓံ၊ ကောင်းစွာသိစိမ့်သောငှာ။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုပေအံ့။ ဤပြယုဂ်တို့တွင် ဘိက္ခုဿကား အား၊ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ ဒေတိ၌ သမ္ပဒါနံ၊ ဒေတိကား သမ္ပဒါနံ၏ ကြိယာ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ သုဗုဒ္ဓံကား ငှာ၊ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ ဝက္ခာမိ၌ သမ္ပဒါနံ၊ ဝက္ခာမိကား သမ္ပဒါနံ၏ ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

မှ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အောက်၊ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထက်၊ ဟူ၍လည်းကောင်း အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော် အပါဒါနံ၊ အပါဒါနံ၏ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား ပါပါစိတ္တံ နိဝါရယေ၊ တတော ဩမကတရော န ဝဇ္ဇတိ၊ ယတော ပဏီတတရော နတ္ထိ

(စာ-၄၂၉) နိဝါရဇယေ၊ တားမြစ်ရာ၏။ တတော၊ ထိုအောက်။ ဩမကတရော၊ ငယ်သည်။ န ဝဇ္ဇတိ၊ မအပ်။ ယတော၊ အကြင်ဝိနည်းတရားတော်ထက်။ ပဏီတတရော၊ မြတ်သော တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဤပြယုဂ်တို့တွင် ပါပစိတ္တံ နိဝါရဇယေ ဟူသောပြယုဂ်၌ ပါပါကား မှ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် နိဝါရဇယ၌ အပါဒါနံ၊ နိဝါရဇယကား အပါဒါနံ၏ ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ တတော ဩမကဘရော ဟူသော ပြယုဂ်၌ တတောကား အောက်၊ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် န ဝဇ္ဇတိ၌ အပါဒါနံ၊ န ဝဇ္ဇတိကား အပါဒါနံ၏ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ယတော ပဏီတတရော နတ္ထိဟူသော ပြယုဂ်၌ ယတောကား ထက်၊ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ နတ္ထိ၌ အပါဒါနံ၊ နတ္ထိကား အပါဒါနံ၏ကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

၏ ဟူ၍ အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော် သမ္ပန္နံ၊ သမ္ပန္နီအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား ရညော ပုရိသောအစရှိသည်တည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ပုရိသော၊ အချင်း။ ဤပြယုဂ်၌ ရညောကား ၏၊ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပုရိသော၌ သမ္ပန္နံ၊ ပုရိသော ကား သမ္ပန္နီအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

၌ ဟူ၍အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ အာဓာရ၊ အာဓရေအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား ဘူမိယံ ဂစ္ဆတိ အစရှိသည်တည်း။ ဘူမိယံ မြေ၌။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ ဤပြယုဂ်၌ ဘူမိယံကား ၌၊ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ ဂစ္ဆတိ၌ အာဓာရ၊ ဂစ္ဆတိကား အာဓရေ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

တစ်နည်းကား။ မှ၊ ဟူ၍ အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော် အချို့သောအရာ၌ အနီး ပုဒ်နှင့်အပါဒါနံ၊ အပါဒါအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား ဥဘတော သုဇာတော ပုတ္တော အစရှိသည်တည်း။ ဥဘတော၊ နှစ်ပါးစုံသောသူမှ။ သုဇာတော၊ ကောင်းစွာဖြစ်သော။ ပုတ္တော၊ သားတည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ဥဘကောကား မှ၊ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် သုဇာတော၌ အပါဒါနံ၊ သုဇာတောကား အပါဒါအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ကြောင့် ဟူ၍ အနက်ပေးအပ်သည် ရှိသော် ဟိတ်၊ ဟိတ်၏ ဖိုလ်၊ အဖြစ်ဖြင့်

(စာ-၄၃၀) ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် ဝသတိ၌ ဟိတ်၊ ဝသတိကား ဟိတ်၏ဖိုလ်၊ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ကြောင့် ဟူ၍ အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ ကာရဏ ကာရဏဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပြယုဂ်ကား စတုန့် အရိယသစ္စာနံ အနနုဗောဓာ သံသရီ အစရှိသည်တည်း။ စတုန့်၊ လေးပါးကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို။ အနနုဗောဓာ၊ မသိခြင်းကြောင့်။ မယဉ္ဇေဝ၊ ငါဘုရားသည်သာလျှင်။ သံသရီ၊ ကျင်လည်ရလှလေပြီ။ ဤပြယုဂ်၌ အနနုဗောဓာကား ကြောင့်ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့်၊ သံသရီ၌ ကာရဏ၊ သံသရီကား ကာရဏဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ကြောင့် ဟူ၍ ။ပ။ သော် နိမိတ်၊ နိမိတ္တဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏ ။ပ။ ကား နာဂေါ ဒန္တေသု ဟညတေတည်း။ နာဂေါ၊ ဆင်ပြောင်ကို။ ဒန္တေသု၊ အစွယ်ကို လိုသောကြောင့်။ ဟညတေ၊ သတ်အပ်၏။ ဤ။ ၌။ ဒန္တေသုကား ကြောင့် ဟူ၍ ။ပ။ ကြောင့် ဟညတေ၌ နိမိတ်၊ ဟညတေကား နိမိတ္တဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

နှင့် ဟူ၍။လ။ သော်။ သဟသဒ္ဓေါနှင့်ယှဉ်ရာ၌၊ သဟယောဂ- သဟယောဂဝန္တ- အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏ ။ပ။ ကား။ သဟပိ ဂဂ္ဂေန သံယောတည်း။ သံယော၊ သည်။ ဂဂ္ဂေန၊ ဂဂ္ဂထေရ်နှင့်။ သဟပိ၊ တကွလည်း။ ဤ။ ၌။ ဂဂ္ဂေနကား နှင့် ဟူ၍။ပ။ ကြောင့်၊ သဟပိ၌ သဟယောဂ၊ သဟပိကား သဟယောဂဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

နှင့် ဟူ၍။ပ။သော်။ အချို့သောအရာ၌၊ သဟာဒိယောဂ၊ သဟာဒိယောဂဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏ ။ပ။ ကား ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိတည်း။ ဘိက္ခုသဗေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ ဤ။ ၌။ ဘိက္ခုသံဃေနကား နှင့် ဟူ၍ ။ပ။ ကြောင့် သဒ္ဓိ၌ သဟာဒိယောဂ၊ သဒ္ဓိ ကား သဟာဒိယောဂဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

တို့တွင် ဟူ၍ ။ပ။ သော် နိဒ္ဒါရဏ၊ နိဒ္ဒါရဏိယအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏ ။ပ။ ကား ဂါဝိနံ ကဏှာ သမ္ပန္နီရတမာတည်း။ ဂါဝိနံ၊ နွားမတို့တွင်။ ကဏှာ၊ နွားနက်မသည်။ သမ္ပန္နီရတမာ၊ ချိုမြိန်သော နီရည်ရှိ၏။ ဤ။ ၌။ ဂါဝိနံကား တို့တွင် ဟူ၍ ။ပ။ ကြောင့်

(စာ-၄၃၁) သော ဟူ၍။ပ။ သော် တုလျာဓိကရဏဝိသေသန၊ တုလျာဓိကရဏ
ဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ။ပ။ကား မဟန္တော ပုရိသောတည်း။ မဟန္တော၊ ကြီးမြတ်
သော။ ပုရိသော၊ တည်း။ ဤ။ ဌ။ မဟန္တောကား။ သော ဟူ၍ ။ပ။ ကြောင့် ပုရိသော၌
တုလျာဓိကရဏဝိသေသန၊ ပုရိသောကား တုလျာဓိကရဏဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့်
စပ်အပ်၏။

အားဖြင့် ဟူ၍။ပ။ သော် ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသန၊ ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသု
အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ပ။ ကား တပသာ ဥတ္တမောတည်း။ တပသာ၊ အကျင့်အားဖြင့်။
ဥတ္တမော၊ မြတ်သည်တည်း။ ဤ။ ဌ။ တပသာကား အားဖြင့် ဟူ၍။ပ။ကြောင့် ဥတ္တမော၌
ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသန၊ ဥတ္တမောကား ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

အားဖြင့် ဟူ၍။ပ။ သော် အချို့သော အရာ၌ ကြိယာဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသု
အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ။ပ။ ကား စတုဓာ ဌိတာတည်း။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားအားဖြင့်။
ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။ ဤ။ ဌ။ စတုဓာကား အားဖြင့် ဟူ၍။ပ။ ကြောင့် ဌိတာ၌
ကြိယာဝိသေသန၊ ဌိတာကား ကြိယာဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

စွာ ဟူ၍ ။ပ။သော် ကြိယာဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။
ပ။ကား မုဒုံ ပစတိတည်း။ မုဒုံ၊ နူးညံ့စွာ။ ပစတိ၊ ချက်၏။ ဤ။ ဌ။ မုဒုံကား စွာ ဟူ၍ ။ပ။
ကြောင့် ပစတိ၌ ကြိယာ။လ။သန။ ပစတိကား ကြိယာ။လ။သုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ၍
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရကား- ဟူ၍လည်းကောင်း။ပ။ သော် ကြိယာဝိသေသန၊ ကြိယာ
ဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ။ ပ ။ ကား ဒသေန္တော အာဟတည်း။ ဒသေန္တော၊
ပြလိုသည်ဖြစ်၍။ ဝါ- ပြလိုရကား၊ အာဟ၊ ဆိုပြီ။ ဤ။ ဌ။ ဒသေန္တောကား ၍ ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ ရကား ဟူ၍လည်းကောင်း။ပ။ ကြောင့် အာဟ၌ ကြိယာ။ပ။ သေသန။
အာဟကား ကြိယာ။ပ။ စပ်အပ်၏။

လျောက် ဟူ၍ ။ပ။သော် ကြိယာဝိသေသန၊ ကြိယာဝိသေသုအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ် ၏။
ပ။ ကား ယထာရဟံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံတည်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အလျောက်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်အပ်၏။
ဤ။ ဌ။ ယထာရဟံကား။ လျောက် ဟူ၍။ပ။ ကြောင့် ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၌ ကြိယာ။ပ။ သန။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံကား

(စာ-၄၃၂) ခါးထောက်လျက်၊ န ဂမိဿာမိ၊ မသွားအံ့။ ဤ။ ခုမ္မကတောကား လျက် ဟူ၍။ ပ။ ကြောင့် န ဂမိဿာမိ၌ ကြိယာ။ ပ။ သန၊ နိဂမိဿာမိကား ကြိယာ။ ပ။ စပ်အပ်၏။

ပြီ ဟူ၍။ ပ။ သော်။ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသန၊ အပရကာသကြိယာဝိသေသျှ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပ။ ကား။ အဘိဝါဒိယ ဘာသိသံတည်း။ အဘိဝါဒိယ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ဘာသိသံ၊ ဆိုပေအံ့။ ဤ။ ဤ။ အဘိဝါဒိယကား ပြီ ဟူ၍။ ပ။ ကြောင့် ဘာသိသံ၌ ပုဗ္ဗ ကာလကြိယာ။ ပ။ သန၊ ဘာသိသံကား အပရကာလကြိယာ။ ပ။ စပ်အပ်၏။ တွာ ပစ္စည်းကို အနာဂတ်ကာလ၌ စီရင်အပ်သည်ရှိသော် အပရကာလကြိယာဝိသေသန၊ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသျှအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပ။ ကား ခွဲရံ ပိဒဟိတွာ နိက္ခမတိ တည်း။ ခွဲရံ၊ တံခါးကို။ ပိဒဟိတွာ၊ ပိတ်၍။ နိက္ခမတိ၊ ထွက်၏။ ဤ။ ဤ။ ပိဒဟိတွာကား ၍ဟူ၍။ ပ။ ကြောင့် နိက္ခမတိ၌ အပရကာလကြိယာဝိသေသန၊ နိက္ခမတိကား ပုဗ္ဗကာလကြိယာ။ ပ။ စပ်အပ်၏။ တွာပစ္စည်းကို ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ စီရင်အပ်သည်ရှိသော် သမာနကာလကြိယာဝိသေသန၊ သမာနကာလကြိယာဝိသေသျှအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပ။ ကား သရိယော တမံ ဟန္တာ ဥဒေတိတည်း။ သူရိယော၊ နေမင်းသည်။ တမံ၊ အမှိုက်တိုက်ကို။ ဟန္တာ၊ ပယ်ဖျောက်၍။ ဥဒေတိ၊ တက်၏။ ဤ။ ဤ။ ဟန္တာကား ၍ ဟူ၍။ ပ။ ကြောင့် ဥဒေတိ၌ သမာနကာလကြိယာဝိသေသန၊ ဥဒေတိကား သမာနကာလကြိယာ။ ပ။ စပ်အပ်၏။

သော် ဟူ၍။ ပ။ သော် လက္ခဏ လက္ခဏဝန္တ၊ လက္ခ လက္ခဝန္တအားဖြင့် လေးပါးသောအနက်တို့ကို ရကုန်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် လက္ခဏဝန္တကို လက္ခဏ ကြိယာ၌ စပ်အပ်၏။ လက္ခဝန္တကို လက္ခကြိယာ၌ စပ်အပ်၏။ ပ။ ကား ဘိက္ခုသု ဘောဇိယမာနေသု ဂတော ပုရိသော၊ ပရဿ မညာ ပယောဂေတည်း။ ဘိက္ခုသု၊ တို့ကို။ ဘောဇိယမာနေသု၊ ဆွမ်းကျွေးအပ်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ပုရိသော၊ သည်။ ဂတော၊ သွား၏။ ပယောဂေ၊ ယှဉ်သင့်သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ပရဿမညာ၊ ကျမ်းတစ်ပါး၌ လာသောအမည်တို့ကို။ ယုဇ္ဇန္တေ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။ ဤပြုရတို့တွင် ဘိက္ခုသု။ ပ။ ပုရိသော ဟူသောပြု၌ ဘိက္ခုသုကား တို့ကို ဟူ၍။ ပ။ ကြောင့် ဘောဇိယမာနေသု၌ လက္ခဏဝန္တကံ၊

(စာ-၄၃၃) ။လ။ ကြောင့် ဂတော၌ လက္ခဏာကြိယာ၊ ဂတောကား လက္ခဏာကြိယာ။ပ။ စပ်အပ်၏။ ပုရိသောကား သည် ဟူ၍။လ။ ကြောင့် ဂတော၌ လက္ခဏာကြိယာ။ပ။ စပ်အပ်၏။ ပရသမညာပယောဂဟူသော ပြု၌ ပယောဂကား သည် ဟူ၍။ပ။ ကြောင့် သတိ၌ လက္ခဏာဝန္တကတ္တား၊ သတိကား လက္ခဏာကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ သတိကား သော် ဟူ၍။လ။ ကြောင့် ယုဇ္ဈန္တေ၌ လက္ခဏာကြိယာ၊ ယုဇ္ဈန္တေကား လက္ခဏာကြိယာ။ပ။ စပ်အပ်၏။ ပရသမညာကား တို့ကို ဟူ၍။လ။ကြောင့် ယုဇ္ဈန္တေ၌ လက္ခဏာကြိယာ၊ ယုဇ္ဈန္တေကား လက္ခဏာကြိယာ။ပ။ စပ်အပ်၏။ ပရသမညာကား တို့ကို ဟူ၍။လ။ကြောင့် ယုဇ္ဈန္တေ၌ လက္ခဏာဝန္တကံ၊ ယုဇ္ဈန္တေကား လက္ခဏာကြိယာအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ဟူ၍ အနက်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ အာကာရ၊ အာကာရဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပ။ကား အံကုတိ နိဂ္ဂဟိတံတည်း။ အံကုတိ၊ အံဟူ၍။ ယံ ဗိန္နု၊ အကြင်ဗိန္နုကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ ဗိန္နု၊ သည်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဤ၌ အံကုတိကား ဟူ၍၊ လ။ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ၌ အာကာရ၊ ဝုတ္တံကား အာကာရဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ပတ်လုံးဟူ၍။ပ။ သော် ကာလအစွန္တသံယောဂ၊ ကာလအစွန္တသံယောဂဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပ။ ကား မာသံ မံသောဒနံ ဘုဉ္ဇတိတည်း။ မာသံ၊ တစ်လပတ်လုံး။ မံသောဒနံ၊ သားပြွမ်းထမင်းကို။ ဘုဉ္ဇတိ၊ စား၏။ ဤ၌ မာသံကား ပတ်လုံးဟူ၍။ပ။ကြောင့် ဘုဉ္ဇတိ၌ ကာလအစွန္တသံယောဂ၊ ဘုဉ္ဇတိကား ကာလအစွန္တသံယောဂဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

တိုင်တိုင် ဟူ၍။လ။သော် အဒ္ဓအစွန္တသံယောဂ၊ အဒ္ဓအစွန္တသံယောဂဝန္တ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ပ။ ကား ယောဇနံ ဝနရာဇိတည်း။ ယောဇနံ၊ ယူဇနာတိုင်တိုင်။ ဝနရာဇိ၊ တောအရေးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဤ၌၊ ယောဇနံကား တိုင်တိုင် ဟူ၍။လ။ကြောင့် ဝနရာဇိ၌ အဒ္ဓအစွန္တသံယောဂ၊ ဝနရာဇိကား အဒ္ဓအစွန္တသံယောဂဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

လည်းကောင်း ဟူ၍။ပ။သော် သရုပ်၊ သရူပဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ပ။ကား ကာမာဝစရဉ္စ၊ ရူပါဝစရဉ္စ၊ အရူပါဝစရဉ္စတည်း။ ကာမာဝစရဉ္စ၊ ကာမာဝစရစိတ် လည်းကောင်း။ပ။ လောကုတ္တရဉ္စ၊ လောကုတ္တရစိတ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဗ္ဗိမံ၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဤ၌ ကာမာဝစရဉ္စ။ပ။ လောကုတ္တရဉ္စတို့ကား လည်းကောင်း

(စာ-၄၃၄) သရူပဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ ကုတိကား ဤသို့ ဟူ၍။ ပ ။ကြောင့် ဟောတို၌ နိဒဿန၊ ဟောတိကား နိဒဿိတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

အဆုံး၌ ကြိယာမသတ်မှု၍ တည်း ဟူ၍။ပ။သော် တုလျတ်၊ လိင်္ဂတ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။ပ။ကား ဧသော နော သတ္တာတည်း။ ဧသော၊ ဤသူသည်။ နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာတည်း။ ဤ၌ ဧသောကား သည် ဟူ၍။ လ ။ကြောင့် သတ္တာ၌ တုလျက်၊ သတ္တာကား လိင်္ဂတ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

အို ဟူ၍။ပ။သော် တစ်ပါးသော ပုဒ်တို့နှင့် မစပ်အပ်၊ သဇီဝအာလုပ်၊ နိဇီဝအာလုပ်၊ အားဖြင့် နှစ်ပါးသောပုဒ်တို့ကို စပ်အပ်၏။ပ။ကား ဘော ပုရိသော၊ ဘော သေလတည်း။ ဘော ပုရိသ၊ အိုယောကျ်ား ဘော သေလ၊ အိုကျောက်။ ဤ၌ ဘောပုရိသကား သဇီဝ အာလုပ်။ ဘောသေလကား နိဇီဝအာလုပ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

သည် ဟူ၍ ပေးအပ်သောအနက်သည် ကတ္တားမည်၏။ ထိုကတ္တားသည် လည်း ဝုတ္တကတ္တား၊ အဝုတ္တကတ္တားအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတို့တွင် ကြိယာသည် ဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ ဓာတ်ပစ္စည်းနှစ်ပါးလုံး၌ စပ်အပ်သော ပထမာဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ကတ္တားသည် ဝုတ္တကတ္တားမည်၏။ပ။ ကား ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိတည်း။ ပုရိသော၊ သည်။ ဩဒနံ၊ ကို။ ပစတိ၊ ၏။ ဤ၌ ပုရိသောကား သည် ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် ပစတိ၌ တိဝိဘတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာချာတ်ကြိယာဝါစကသည် ဟောအပ်သော ဝုတ္တကတ္တား၊ ပစတိကား ထိုကတ္တားကိုဟောသော အာချာတ်ကြိယာဝါစကအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ကြိယာသည် မဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ ဓာတ်၌သာ စပ်အပ်သော တတိယာဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ကတ္တားသည် အဝုတ္တကတ္တားမည်၏။ပ။ ကား ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ တည်း။ ပုရိသေန၊ သည်။ ဩဒနော၊ ကို။ ပစ္စတေ၊ ၏။ ဤ၌ ပုရိသေနကား သည် ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပစ္စတေ၌ တေဝိဘတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာချာတ်ကြိယာဝါစက သည် မဟောအပ်သော အဝုတ္တကတ္တား၊ ပစ္စတေကား ထိုကတ္တားကို မဟောသော အာချာတ်ကြိယာဝါစကအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

(စာ-၄၃၅) တို့တွင် ကြိယာသည် ဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ ဓာတ်၊ ပစ္စည်းနှင့် နှစ်ပါးလုံး၌ စပ်အပ်သော ပထမာဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ကံသည် ဝုတ္တကံမည်၏။ပ။ ကား ပုရိသေန သြဒနော ပစ္စတေတည်း။ ပုရိသေန၊ သည်။ သြဒနော၊ ကို။ ပစ္စတေ၊ ၏။ ဤ။ ၌ သြဒနောကား ကို ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် ပစ္စတေ၌ တေဝိဘတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာချာတ်ကြိယာဝါစကသည် ဟောအပ်သော ဝုတ္တကံ၊ ပစ္စတေကား ထိုကံကိုဟောသော အာချာတ်ကြိယာဝါစကအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ကြိယာသည် မဟောအပ်သည် ဖြစ်၍ ဓာတ်၌သာ စပ်အပ်သော ဒုတိယာ ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ကံသည် အဝုတ္တကံ မည်၏။ ပြုကား ပုရိသော သြဒနံ ပစတိ အစရှိသည်တည်း။ ပုရိသော၊ သည်။ သြဒနံ၊ ကို။ ပစတိ၊ ၏။ ဤပြုကံ၌ သြဒနံကား ကို ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပစတိ၌ တိဝိဘတ်ဟုဆိုအပ်သော အာချာတ်ကြိယာ ဝါစကသည် မဟောအပ်သော အဝုတ္တကံ၊ ပစတိကား ထိုကံကို မဟောသော အာချာတ် ကြိယာဝါစကအဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်၏။

ဝုတ္တကတ္တာ၊ အဝုတ္တကတ္တာ၊ ဝုတ္တကံ၊ အဝုတ္တကံခွဲနည်း ပြီး၏။

မတ္တရာဆရာတော်ဘုရား ရေးသားစီရင်အပ်သော စာစပ်နည်းပြီး၏။